Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

RAPORTI I AUDITIMIT PËR PASQYRAT FINANCIARE VJETORE TË MINISTRISË SË PUNËVE TË BRENDSHME PËR VITIN 2022

Prishtinë, qershor 2023

PËRMBAJTJA E RAPORTIT

1 Opinioni i Auditimit

2 Gjetjet dhe rekomandimet

3 Informacion i përmbledhur për planifikimin dhe realizimin e buxhetit

4 Progresi në zbatimin e rekomandimeve

Shtojca I: Letër konfirmimi

Shtojca II: Shpjegim lidhur me llojet e të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA dhe pjesëve të tjera të Raportit të Auditimit

1 Opinioni i Auditimit

Ne kemi përfunduar auditimin e pasqyrave financiare të Ministrisë së Punëve të Brendshme për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2022, në përputhje me Ligjin për Zyrën Kombëtare të Auditimit të Republikës së Kosovës dhe Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Auditimi është kryer për të na mundësuar të shprehim opinionin për pasqyrat financiare dhe konkluzionin për pajtueshmërinë me autoritetet.[1]

Opinion i kualifikuar për pasqyrat financiare vjetore

Ne i kemi audituar pasqyrat financiare vjetore të Ministrisë së Punëve të Brendshme (MPB), të cilat përmbajnë pasqyrën e pranimeve dhe pagesave në para të gatshme, raportin e ekzekutimit të buxhetit si dhe shënimet shpjeguese për pasqyrat financiare, përfshirë përmbledhjen e politikave të rëndësishme të kontabilitetit dhe raportet tjera[2], për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2022.

Sipas opinionit tonë, përveç ndikimit të çështjes/ve të përshkruara në paragrafin për Bazën për Opinion të Kualifikuar, Pasqyrat Financiare Vjetore të Ministrisë së Punëve të Brendshme, prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik, sipas kontabilitetit të bazuar në para të gatshme.

Baza për Opinion të Kualifikuar

B1 Vlera e shpalosur në PFV e detyrimeve kontigjente ishte mbivlerësuar për 1,599,862€, ndërsa pasuritë kontigjente janë nënvlerësuar për 465,548€.

B2 MPB gjatë vitit 2022 kishte realizuar pagesa në vlerë prej 101,474€ për 20 punonjës (të angazhuar me Marrëveshje të Brukselit) të cilët nuk evidentohen për vijueshmërinë në punë dhe nuk zhvillojnë asnjë aktivitet në Ministri.

B3 Gjatë vitit 2022 MPB kishte paguar dhe regjistruar shpenzime në vlerë 27,955€ në kategori ekonomike jo adekuate.

Më gjerësisht shih nënkapitullin 2.1 Çështjet që ndikojnë në opinion të auditimit

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa e raportit 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me ONISA-P-10, SNISA 130, Kodin e Etikës së ZKA-së, si dhe kërkesat e tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA-ja është e pavarur nga subjekti i auditimit. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinion.

Konkluzion për pajtueshmërinë

Ne kemi audituar nëse proceset dhe transaksionet përcjellëse janë në pajtueshmëri me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm për subjektin e audituar në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare.

Sipas konkluzionit tonë, transaksionet e kryera në procesin e ekzekutimit të buxhetit të MPB kanë qenë, në të gjitha aspektet materiale, në pajtueshmëri me kriteret e përcaktuara të auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm për subjektin e audituar në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare.

Baza për konkluzion

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa e raportit 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me ONISA-P-10, SNISA 130, Kodin e Etikës së ZKA-së, si dhe kërkesat tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA-ja është e pavarur nga subjekti i auditimit. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për konkluzion.

Çështje tjetër

1 Nga auditimi i pagesës e cila ishte e klasifikuar (niveli i kufizuar) nga ana e Ministrisë së Punëve të Brendshme nuk është identifikuar ndonjë mangësi/parregullsi. Përderisa lëndët që e kanë nivelin e klasifikimit sekret nuk janë audituar.

Përgjegjësitë e Menaxhmentit dhe të organeve drejtuese/qeverisëse për pasqyrat financiare vjetore

Sekretari i Përgjithshëm është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të Pasqyrave Financiare sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik - Raportimi Financiar bazuar në Kontabilitetin e Parasë së Gatshme. Po ashtu, Sekretari i Përgjithshëm është përgjegjës edhe për vendosjen e kontrolleve të brendshme, të cilat i përcakton si të nevojshme për të mundësuar përgatitjen e Pasqyrave Financiare, pa keq deklarime materiale të shkaktuara, qoftë nga mashtrimi apo gabimi. Kjo përfshinë përmbushjen e kërkesave që burojnë nga Ligji nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë dhe Rregullorja nr. 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar nga Organizata Buxhetore.

Ministri i MPB-së është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Ministrisë së Punëve të Brendshme.

Përgjegjësia e Menaxhmentit për Pajtueshmërinë

Menaxhmenti i Ministrisë së Punëve të Brendshme është gjithashtu përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare të Ministrisë së Punëve të Brendshme në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësinë dhe të gjitha rregullat dhe rregulloret e tjera të zbatueshme.[3]

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e PFV-ve

Objektivat tona janë të ofrojmë siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit dhe të hartojmë një raport të auditimit që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci se një auditim i kryer në përputhje me SNISA-t do të zbulojë çdo keq-deklarim material që mund të ekzistojë. Keq-deklarimet mund të vijnë nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose si tërësi, në mënyrë të arsyeshme pritet të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve të marra në bazë të këtyre pasqyrave financiare.

Objektivi ynë është gjithashtu të shprehim një konkluzion të auditimit për pajtueshmërinë e autoriteteve përkatëse të Ministrisë së Punëve të Brendshme me kriteret e përcaktuara te auditimit që burojnë nga legjislacioni i zbatueshëm në kontekstin e përdorimit të burimeve financiare, lidhur me subjektin e audituar.

Si pjesë e auditimit në përputhje me Ligjin për ZKA dhe SNISA-të, ne ushtrojmë gjykim dhe skepticizëm profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e keq-deklarimit material të pasqyrave financiare, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit që i përgjigjen atyre rreziqeve, dhe marrim dëshmi të auditimit që janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazën për opinion. Rreziku i mos zbulimit të një keq-deklarimi material që rezulton nga mashtrimi është më i lartë sesa për atë që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë manipulim, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keq përfaqësime ose anashkalim të kontrolleve të brendshme.

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e mos-pajtueshmërisë me autoritetet, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit që janë përgjegjëse ndaj atyre rreziqeve, dhe marrim dëshmi të auditimit që janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazën për konkluzionin tonë për pajtueshmërinë me autoritetet. Rreziku i mos zbulimit të një rasti të mos pajtueshmërisë me autoritetet që vjen nga mashtrimi është më i lartë sesa për atë që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë manipulim, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keq përfaqësime ose anashkalim të kontrollit të brendshëm.

- Sigurohemi ta kuptojmë kontrollin e brendshëm relevant për auditimin, për t'i hartuar procedurat e auditimit që janë të përshtatshme, por jo me qëllim të shprehjes së një opinioni mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të Ministrisë së Punëve të Brendshme.

- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave të kontabilitetit të përdorura dhe arsyeshmërinë e vlerësimeve të kontabilitetit dhe shpalosjet e ndërlidhura të bëra nga menaxhmenti.

- Vlerësojmë prezantimin e përgjithshëm, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, përfshirë shpalosjet, për t'u siguruar se pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet themelore në mënyrë të drejtë dhe të saktë.

Ndër të tjera, ne komunikojmë me menaxhmentin dhe ata që janë përgjegjës për qeverisjen edhe në lidhje me fushëveprimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi domethënëse në kontrollin e brendshëm që ne e identifikojmë gjatë auditimit.

Nga çështjet e komunikuara me menaxhmentin, ne përcaktojmë ato çështje që ishin më të rëndësishme në auditimin e Pasqyrave Financiare të periudhës aktuale dhe që cilësohen si çështje kyçe të auditimit. Raporti i auditimit publikohet në ueb faqen e ZKA-së, me përjashtim të informacioneve që klasifikohen si senzitive apo për shkak të ndalesave të tjera ligjore e administrative, në pajtim me legjislacionin në fuqi.

2 Gjetjet dhe rekomandimet[4]

Gjatë auditimit, kemi vërejtur fusha për përmirësim të mundshëm, përfshirë kontrollin e brendshëm, të cilat janë paraqitur më poshtë për shqyrtimin tuaj në formë të gjetjeve dhe rekomandimeve.

Fushat ku janë identifikuar mangësi të theksuara dhe me ndikim në opinionin financiar janë shpalosja jo e plotë dhe e drejtë e detyrimeve dhe pasurive kontigjente në PFV, pagesa e punonjësve të komunitetit serb në mungesë të evidencave të ardhje-vajtje në punë si dhe klasifikimi jo adekuat i shpenzimeve.

Ndërsa, sa i përket pajtueshmërisë me legjislacionin dhe rregulloret e zbatueshme duhet fokus i veçantë tek mbajtja e pozitave në mospërputhje me gradat e fituara dhe vonesat në realizimin e punimeve.

Ky raport ka rezultuar me pesë (5) rekomandime, prej tyre një (1) rekomandim i ri, tre (3) të përsëritura dhe një (1) rekomandim pjesërisht i përsëritur.

Derisa për statusin e rekomandimeve të vitit paraprak dhe nivelin e zbatimit të tyre, shih kapitullin 4.

2.1 Çështjet që ndikojnë në opinionin e auditimit

Çështja B1 - Prezantim jo i saktë i detyrimeve kontingjente

Gjetja

Neni 6 i Rregullores 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar nga Organizatat Buxhetore përcakton se "Organizatat buxhetore mbajnë regjistra kontabël të saktë, të plotë, të azhurnuar dhe në harmoni me legjislacionin në fuqi, për të gjitha informatat financiare dhe informatat tjera jo financiare".

Vlera e detyrimeve kontigjente e shpalosur në PFV ishte mbivlerësuar për 1,599,862€[5] kjo ishte si rezultat i përfshirjes së lëndëve për të cilat kishte vendim të Gjykatës së Apelit në favor të ministrisë, shpalosja e pasurive kontigjente si detyrime kontigjente si dhe gabimeve të ndryshme. Përderisa, pasuritë kontigjente në vlerë 465,548€ nuk ishin shpalosur në PFV.

Kjo kishte ndodhur për shkak të mungesës së komunikimit të mirëfilltë ndërmjet zyrtarëve përgjegjës të ministrisë dhe avokaturës shtetërore, si dhe kontrolleve të dobëta lidhur me mbajtjen e evidencave të sakta dhe raportimin e saktë të tyre në PFV.

Ndikimi

Shpalosja e detyrimeve kontigjente në vlera jo të sakta dhe mungesa e shpalosjes së pasurive kontigjente ndikon që palët e interesit apo shfrytëzuesit e PFV-ve të mos informohen drejtë dhe saktë.

Rekomandimi B1

Ministri në bashkëpunim me Drejtorin e Përgjithshëm të Policisë së Kosovës (PK) duhet të sigurojë koordinim me avokaturën shtetërore në mënyrë që detyrimet dhe pasuritë kontigjente të prezantohen në vlera të sakta si dhe mbajtjen e evidencave të plota lidhur me çështjet që janë në procedurë gjyqësore.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

Çështja B2 - Kompensim i pagave pa vijueshmëri në punë

Gjetja

Neni 8 i Rregullores (QRK) Nr.12/2020 Për Orarin e Punës dhe Pushimet e Zyrtarëve, përcakton se "Gjatë orarit të punës të gjithë zyrtarët publik janë të obliguar të jenë në vendin e punës. Çdo zyrtar publik shënohet në librin e vijueshmërisë në punë ose në regjistrin elektronik".

Bazuar në vendimin e Qeverisë Nr.06/39 i dt. 22.07.2015, ish MAP, ishte e obliguar t'i sistemoj 20 punonjës të komunitetit serb, pjesëtarë të strukturës ilegale të ashtuquajtur ''Mbrojtja civile''. Sipas konfirmimeve nga zyrtarët e ministrisë këta të punësuar nuk kanë hapësira të përcaktuara të punës dhe nuk zhvillojnë asnjë aktivitet në ministri. Buxheti i shpenzuar për pagat e tyre për vitin 2022 ishte 101,474€.

Kjo dukuri vazhdon të jetë prezente ndër vite edhe pse në vazhdimësi raportohet në raportet tona të auditimit. Ministria ende nuk ka arritur të

ndërmerr masa konkrete në sistemimin, angazhimin dhe monitorimin e kësaj kategorie të të punësuarve.

Ndikimi Pagesat e pagave në mungesë të dëshmive për vijueshmëri në punë, janë pagesa të parregullta dhe shkaktojnë dëmtim të buxhetit të ministrisë.

Rekomandimi B2 Ministri duhet të ndërmerr të gjitha veprimet për të siguruar krijimin e kushteve për vijueshmërinë e rregullt në punë të këtyre punonjësve, duke bërë monitorimin e vazhdueshëm siç parashihet me aktet ligjore.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

Çështja B3 - Klasifikimi jo adekuat i shpenzimeve

Gjetja Sipas nenit 18, pikës 3 të Rregullës Financiare Nr. 01/2013 Shpenzimi i parave publike, shpenzimet duhet të kenë kodet adekuate, të përcaktuara me planin kontabël të shpenzimeve që OB duhet të aplikojnë. Thesari përmes planit kontabël ka përcaktuar kodet dhe kategoritë përkatëse të shpenzimeve që OB-të duhet të aplikojnë.

Lidhur me këtë kemi identifikuar rastet si në vijim:

- Pagesat në vlerë prej 18,798€ për MPB/ARC (Agjencia e Regjistrimit Civil) i takojnë kategorisë paga dhe mëditje përderisa ishin paguar/regjistruar në kategorinë mallra dhe shërbime. ARC-ja gjatë vitit kishte angazhuar 50 zyrtarë përmes procedurave të rekrutimit për periudhë 1 vjeçare dhe nuk ishin kompensuar përmes kodit adekuat (jashtë listës së pagave), dhe
- Pagesat në vlerë prej 9,157€ për shërbimet e telefonisë satelitore (PK) i takojnë kategorisë mallra dhe shërbime përderisa ishin paguar nga kategoria investime kapitale.

Kjo kishte ndodhur si pasojë e nevojave të paparashikueshme për angazhimin e kësaj kategorie të të punësuarve, si dhe mos planifikimit të duhur në kategoritë ekonomike.

Ndikimi Pagesat e kryera nga kategoritë ekonomike jo adekuate ndikojnë në prezantim jo të drejtë të shpenzimeve duke mbivlerësuar/nënvlerësuar kategoritë ekonomike përkatëse, rrjedhimisht duke ofruar informata të gabuara për lexuesit e PFV-ve.

Rekomandimi B3 Ministri në bashkëpunim me Drejtorin e Përgjithshëm të PK-së dhe Kryeshefin e ARC-së duhet të sigurojë se shpenzimet planifikohen dhe realizohen konform kategorive ekonomike adekuate, për të mundësuar raportimin e drejtë të tyre sipas standardeve të kontabilitetit të sektorit publik në përputhje me planin kontabël. Tutje, në konsultim me MFPT, të gjendet një zgjidhje e qëndrueshme konform legjislacionit për angazhimin e zyrtarëve në situata të paparashikuara. Nëse planifikimet buxhetore nuk

përkojnë me natyrën e shpenzimit dhe nevojat e ministrisë, duhet të bëhet ridestinimi i mjeteve me qëllim të sigurimit të fondeve për pagesën e rregullt të shpenzimeve.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

2.2 Çështjet tjera të menaxhimit financiar dhe të pajtueshmërisë

2.2.1 Pagat dhe mëditjet

Buxheti final për paga dhe mëditje ishte 93,170,639€, prej tyre ishin shpenzuar 91,247,431€. Numri i të punësuarve sipas buxhetit ishte 11,071 punonjës ndërsa në fund të vitit numri i tyre ishte 10,157. Gjatë auditimit kemi identifikuar mangësitë si në vijim:

Çështja C1 - Ushtrimi i pozitave të punës në mospërputhje me gradat e fituara

Gjetja

Udhëzimi Administrativ (UA) Nr. 02/2018 për rregullimin e marrëdhënies së punës në Policinë e Kosovës (PK), përkatësisht neni 39 paragrafi 3 përcakton se: me vendim të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë secili zyrtar i Policisë mund të caktohet në një vend të punës apo transferohet prej një vendi në vendin tjetër të punës nëse i plotëson kushtet dhe kriteret e parapara për atë vend të punës, pa marrë parasysh nivelin, pozitën apo gradën. Udhëzimi Administrativ nr.02/2019 për procedurën e gradimit për zyrtarët policor përcakton kriteret që duhet t'i plotësoj secili Zyrtar Policor për pjesëmarrje në gradim dhe procesin e testimit që duhet t'i nënshtrohet për të marrë gradën e caktuar. Struktura organizative e Policisë së Kosovës përcakton gradën e kërkuar për secilën pozitë të punës.

Një numër i stafit policor vazhdon të jetë i sistemuar në pozita të punës pa e plotësuar kriterin e gradës që e kërkon ajo pozitë sipas strukturës organizative. Sipas të dhënave nga njësia e personelit, 133 zyrtar policor vazhdojnë të mbeten të sistemuar në pozita ku kërkohet gradë më e lartë se sa grada që aktualisht e kishin arritur të punësuarit përmes procesit të rregullt të gradimit. Në raport me vitin paraprak numri i zyrtarëve është zvogëluar nga 193 në 133.

Policia e Kosovës është në fazën e përgatitjeve për shpalljen e konkursit për procesin e gradimit, i cili konkurs është ndikuar nga struktura organizative e policisë e cila ka qenë në plotësim-ndryshim.

Ndikimi

Sistemimi i stafit në pozita që nuk janë në përputhje me gradën adekuate mund të ndikojë që pozitat e punës të ushtrohen nga persona me mungesë të kompetencës profesionale.

Rekomandimi C1

Ministri dhe Drejtori i Përgjithshëm i PK-së duhet të sigurojnë që sistemimi i stafit policor në pozita të bëhet pas plotësimit të gradave dhe kushteve për vendin e caktuar të punës dhe që procesi i gradimit është duke u zhvilluar për të ju përgjigjur nevojave të PK-së.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

2.2.2 Investimet kapitale

Buxheti final për investime kapitale ishte 31,612,008€, prej tyre ishin shpenzuar 20,216,592€. Ato kanë të bëjnë me ndërtimin dhe renovimin e objekteve, blerjen e automjeteve, furnizim me licenca për programe, etj.

Çështja A1 - Vonesa në realizimin e punimeve

Gjetja

Neni 61.19 i Rregullës dhe Udhëzuesit Operativ për Prokurim Publik (RrUOPP), përcakton se menaxheri i kontratës, ndër të tjera, do të menaxhoj obligimet dhe detyrat e Autoritetit Kontraktues të specifikuara në kontratë dhe të sigurojë se Operatori Ekonomik (OE) kryen kontratën në përputhje me termat dhe kushtet e specifikuara në kontratë. Secila kontratë publike ka të përcaktuar afatin kohor të implementimit.

Në pesë raste kemi vërejtur që punimet nuk ishin realizuar sipas planit dinamik siç parashihej me kontratë. Rastet e identifikuara si dhe vonesat deri në fund të vitit auditues janë si në vijim (vonesat janë të llogaritura sipas kontratës, deri në dhjetor 2022).

- Projekti "Ndërtimi i Konviktit dhe Menzës në Universitetin e Mitrovicës Isa Boletini, faza IV-Mitrovicë" në vlerë 6,106,279€, me afat të përfundimit deri më 27.11.2021 kishte vonesë 12 muaj (projekti i përfunduar më 11.11.2022);
- Projekti "Ndërtimi i shkollës profesionale në Komoran-Drenas" në vlerë 2,845,381€, me afat të përfundimit deri më shtator 2021 kishte vonesë 15 muaj. Realizimi i kontratës 73%;
- Projekti "Ndërtimi i shkollës fillore në Pejë" në vlerë 1,977,964€, me afat të përfundimit deri më mars 2020 kishte vonesë 33 muaj. Realizimi i kontratës deri në fund të vitit ishte 84%;
- Projekti "Adaptimi-Renovimi i ish Tribunës për Departamentin e Prodhimit të Dokumenteve ARC-MPB" në vlerë 1,454,450€, me afat të përfundimit deri më dhjetor 2022. Realizimi i kontratës 52%; dhe
- Projekti "Studimi i Fizibilitetit për Spitalin e Prishtinës" në vlerë 650,000€, me afat të përfundimit deri më mars 2020 kishte vonesë 32 muaj. Realizimi i kontratës 66%.

Shkaqet e vonesave kryesisht ishin problemet procedurale dhe pronësore, si dhe vonesat në aprovimin e kërkesave për punët shtesë për shkak të mungesës buxhetore.

Ndikimi

Vonesat në kryerjen e projekteve ndikojnë në rritjen e obligimeve kontraktuese të cilat mund të ngarkojnë buxhetin e vitit pasues. Po ashtu, këto vonesa ndikojnë drejtpërdrejtë edhe në arritjen e objektivave të ministrisë.

Rekomandimi A1

Ministri duhet të siguroj se para inicimit të aktiviteteve të prokurimit për projekte paraprakisht të kryhen analizat e duhura buxhetore në mënyrë që

realizimi i punimeve të bëhet sipas planeve dinamike duke përfshirë edhe procesin e shpronësimeve.

Përgjigja e menaxhmentit të entitetit (Pajtohen)

3 Informacion i përmbledhur për planifikimin dhe realizimin e buxhetit

Në këtë kapitull kemi prezantuar një informacion të përmbledhur për burimet e fondeve buxhetore, shpenzimin e fondeve dhe të hyrave të mbledhura, sipas kategorive ekonomike. Kjo është ilustruar përmes tabelave dhe grafikëve të mëposhtëm:

Tabela 1. Shpenzimet sipas burimeve të fondeve buxhetore (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti final[6]	2022 Shpenzimet	2021 Shpenzimet	2020 Shpenzimet
Burimet e fondeve	**172,575,374**	**171,957,587**	**149,563,945**	**152,641,683**	**150,311,343**
Grante Qeveritare – Buxheti	171,684,245	170,820,932	149,061,696	151,744,330	145,784,719
Të bartura nga viti i kaluar	0	227,647	0	230,011	23,531
Të hyrat vetanake	891,129	891,129	499,999	663,482	654,856
Te hyrat nga AKP-ja	0	0	0	0	3,830,748
Donacionet e jashtme	0	17,880	2,250	3,860	17,490

Buxheti final ishte më i ulët se buxheti fillestar për 617,787€. Kjo ulje ishtë kryesisht rezultat i vendimeve të Qeverisë për kursimet buxhetore.

Në vitin 2022 MPB ka shpenzuar 87% të buxhetit final, me një ulje prej 8% në krahasim me vitin 2021.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti final	2022 Shpenzimet	2021 Shpenzimet	2020 Shpenzimet
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike	**172,575,374**	**171,957,587**	**149,563,945**	**152,641,683**	**150,311,343**
Pagat dhe mëditjet	94,164,077	93,170,639	91,247,431	95,758,690	103,865,391
Mallrat dhe shërbimet	33,213,727	41,327,244	33,440,224	27,315,575	23,725,758
Komunalitë	4,967,200	3,985,200	3,455,676	4,246,643	3,609,444
Subvencionet dhe transferet	2,141,367	1,862,496	1,204,022	1,411,029	1,276,828
Investimet Kapitale	38,089,003	31,612,008	20,216,592	23,909,746	17,833,923

Shpjegimet për ndryshimet në kategoritë e buxhetit janë dhënë më poshtë:

Buxheti final për paga dhe mëditje në krahasim me buxhetin fillestar ishte zvogëluar për 993,438€. Ulja ishte ndikuar nga vendimet e Qeverisë për shkurtime buxhetore në fund vit. Shenzimi ishte 98% e buxhetit final;

Buxheti final për mallra dhe shërbime në krahasim me buxhetin fillestar kishte rritje për 8,113,517€. Rritja ishte rezultat i ndarjeve buxhetore me vendime të Qeverisë vlerë 7,258,146€, transfereve të brendshme buxhetore nga investimet kapitale dhe subvencionet në vlerë 838,518€, si dhe nga grantet e përcaktuara të donatorëve vlerë 16,850€. Buxheti në këtë kategori ishte shpenzuar 81%;

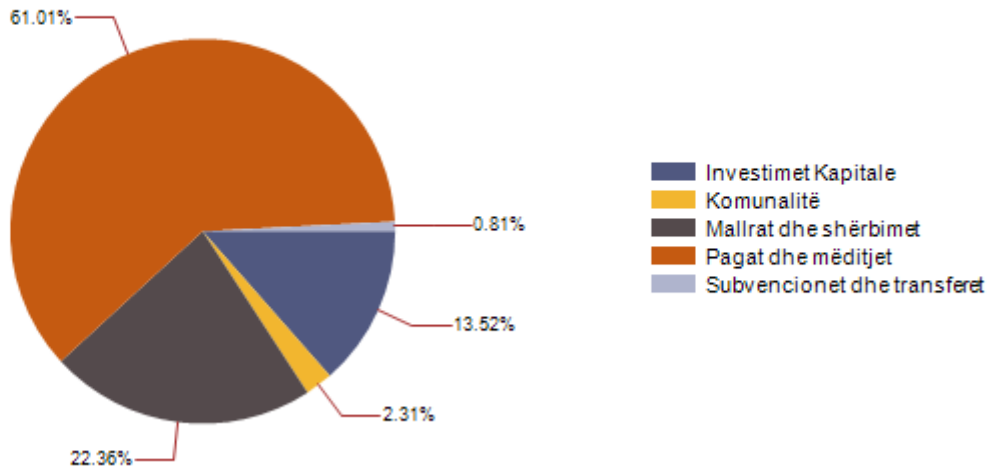
Buxheti final i shërbimeve komunale në raport me buxhetin fillestar ishte zvogëluar për 982,000€ si rezultat i kursimeve buxhetore sipas vendimeve të Qeverisë. Shpenzimi i buxhetit në këtë kategori ishte 87%;

Buxheti final për subvencione dhe transfere në raport me buxhetin fillestar ishte zvogëluar për 278,871€. Ky ndryshim ishte rezultat i ndarjes së të hyrave të bartura nga viti i kaluar për Policinë e Kosovës për 227,647€, kursimeve buxhetore bazuar në vendimet e Qeverisë në vlerë prej 400,000€, si dhe transfereve buxhetore të brendshme në kategorinë mallra dhe shërbime në vlerë 106,518€. Shpenzimi i buxhetit në këtë kategoti ishte 65%;

Buxheti final për investime kapitale në krahasim me buxhetin fillestar ishte zvogëluar për 6,476,995€. Ky zvogëlim ishte rezultat i vendimeve të Qeverisë për kursime buxhetore në vlerë 6,076,995€ ku nga 65 projekte të planfikuara për 29 prej tyre në vlerë prej 13,096,145€ nuk kishin filluar asnjë procedur e prokurimit, si dhe transfereve buxhetore në kategorinë mallra dhe shërbime vlerë 400,000€. Shpenzimi i buxhetit në këtë kategori ishte 64%, në këtë nivel të realizimit kanë ndikuar ngecjet në zhvillimin e procedurave të prokurimit, inflacioni dhe vonesat si pasojë e shqyrtimit të ankesave në OSHP.

Ministria për menaxhimin e pandemisë Covid-19 gjatë vitit kishte shpenzuar 3,291€ nga kategoria mallra dhe shërbime.

Grafiku 1. Shpenzimet sipas kategorive ekonomike për vitin 2022

Të hyrat e realizuara nga MPB në 2022 ishin në vlerë 69,677,161€. Të hyrat e realizuara rrjedhin nga taksat për regjistrimin e automjeteve, taksat rrugore, taksa për dokumente të udhëtimit, gjoba në trafik dhe taksa tjera.

Tabela 3. Të hyrat (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti final	2022 Pranimet	2021 Pranimet	2020 Pranimet
Totali i të hyrave	**72,634,953**	**72,634,953**	**69,677,161**	**66,589,545**	**52,209,533**
Të hyrat jo tatimore	72,634,953	72,634,953	69,674,022	66,586,560	52,209,533
Të hyrat tjera	0	0	3,139	2,985	

4 Progresi në zbatimin e rekomandimeve

Raporti i auditimit për PFV-të të vitit 2021 të MPB-së ka rezultuar në 10 rekomandime. MPB kishte përgatitur një Plan Veprimi ku paraqitet mënyra se si do t'i zbatoj rekomandimet e dhëna. Deri në fund të auditimit tonë për vitin 2022, gjashtë (6) rekomandime janë zbatuar, tre (3) nuk janë adresuar ende dhe një (1) rekomandim është në proces, siç është paraqitur në Grafikun 2, më poshtë.

Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe mënyrën se si janë trajtuar ato, shihni në Tabelën 4 (ose Tabelën e rekomandimeve).

Grafiku 2. Progresi në zbatimin e rekomandimeve të vitit paraprak

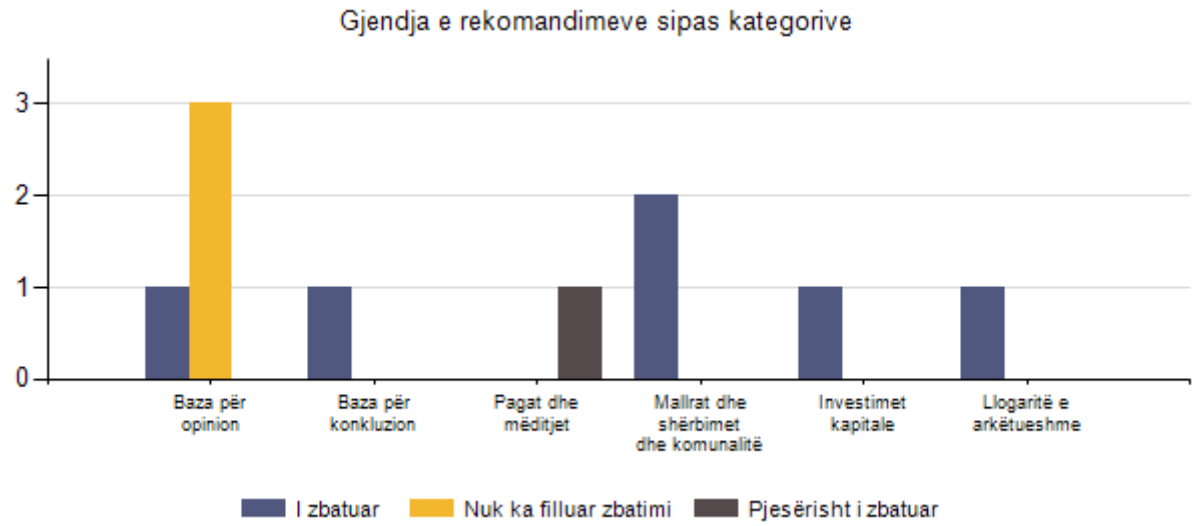

Tabela 4 Përmbledhja e rekomandimeve të vitit paraprak

Nr	Fusha e Auditimit	Rekomandimet e vitit 2021	Veprimet e ndërmarra	Statusi
1.	Baza për opinion	Ministri në bashkëpunim me drejtorin e Policisë së Kosovës duhet të siguroj koordinim me avokaturën shtetërore në mënyrë që detyrimet kontingjente të prezantohen në shuma të sakta si dhe mbajtjen e evidencave të plota lidhur me çështjet që janë në procedurë gjyqësore.	Edhe në vitin 2022 janë identifikuar raste të prezantimit jo të saktë të detyrimeve kontingjente.	Nuk ka filluar zbatimi
2.	Baza për opinion	Ministri duhet të ndërmerr të gjitha veprimet për të siguruar krijimin e kushteve për vijueshmërinë e rregullt në punë të këtyre punonjësve, duke bërë monitorimin e vazhdueshëm siç parashihet me aktet ligjore.	Edhe në vitin 2022 janë identifikuar rastet e njëjta, MPB nuk kishte ndërmarrë veprime.	Nuk ka filluar zbatimi
3.	Baza për opinion	Ministri në bashkëpunim me Drejtorin e	Procesi i	Nuk ka filluar zbatimi

		Përgjithshëm të PK-së duhet të sigurojë se shpenzimet planifikohen dhe realizohen konform kategorive ekonomike adekuate, për të mundësuar raportimin e drejtë të tyre sipas standardeve të kontabilitetit të sektorit publik në përputhje me planin kontabël. Nëse planifikimet buxhetore nuk përkojnë me natyrën e shpenzimit dhe nevojat e ministrisë, duhet të bëhet ridestinimi i mjeteve me qëllim të sigurimit të fondeve për pagesën e rregullt të shpenzimeve.	auditimit për 2022 ka identifikuar gabime të tilla në kategoritë mallra dhe shërbime dhe investime kapitale.	
4.	Baza për opinion	Ministri duhet të sigurojë se projektet e financuara për komuna për të cilat janë bërë pranimet teknike dhe i kanë nën administrim këto pasuri, përmes procedurave formale të bëj bartjen e pronësisë dhe në të njëjtën kohë të largoj nga regjistrat e pasurisë së ministrisë. Po ashtu, të sigurojë se aplikohet zhvlerësimi i pasurive jo-kapitale me qëllim të paraqitjes së drejtë të vlerës së tyre në PVF.	Nuk kemi evidentuar raste të ngjajshme në vitin 2022.	I zbatuar
5.	Baza për konkluzion	Ministri në bashkëpunim me akterët e përfshirë në këtë proces duhet të ndërmarrë masa të menjëhershme për të siguruar zgjidhjen e kësaj situate.	Nuk kemi evidentuar raste të ngjajshme në vitin 2022.	I zbatuar
6.	Pagat dhe mëditjet	Ministri dhe Drejtori i Përgjithshëm i PK-së duhet të sigurojnë që sistemimi i stafit policor në pozita të bëhet pas plotësimit të gradave dhe kushteve për vendin e caktuar të punës dhe që procesi i gradimit është duke u zhvilluar për t'ju përgjigjur nevojave të PK-së.	Për vitin 2022 kjo çështje vazhdon ende të mbetet e pazgjidhur, megjithatë numri i pozitave në krahasim me vitin e kaluar është më i ultë.	Pjesërisht i zbatuar
7.	Mallrat dhe shërbimet dhe komunalitë	Ministri duhet të siguroj që vendimet e tilla të mirën me kohë sipas kërkesave ligjore me qëllim që mos të dëmtohet buxheti i ministrisë me kosto shtesë.	Nuk kemi evidentuar raste të ngjajshme në vitin 2022.	I zbatuar
8.	Mallrat dhe shërbimet dhe komunalitë	Ministri në bashkëpunim me drejtorin e AKSP duhet të sigurojnë se numri i porosive do të bëhet pas konfirmimit të pjesëmarrësve në trajnime, në mënyrë që mospërputhja në mes të kërkesës dhe realizimit të jetë sa më i përafërt.	Nuk kemi evidentuar raste të ngjajshme në vitin 2022.	I zbatuar
9.	Investimet kapitale	Ministri duhet të sigurojë se pranimi i mallit dhe pagesat do të realizohen vetëm pas ofrimit të dëshmive të kërkuara me kontratë.	Nuk kemi evidentuar raste të ngjajshme në vitin 2022.	I zbatuar

10.	Llogaritë e arkëtueshme	Ministri në bashkëpunim me Drejtorin e Përgjithshëm të PK-së duhet të siguroj se fletëparaqitjet për kundërvajtje të cilat kalojnë në gjykata mos të përfshihen në llogaritë e arkëtueshme si dhe të forcoj kontrollet në raportimin e LL/A për të siguruar prezantim të saktë të tyre në PVF.	Nuk kemi evidentuar raste të ngjajshme në vitin 2022.	I zbatuar

Vlora Spanca, Auditore e Përgjithshme

Emine Fazliu, Ndihmëse e Auditorit të Përgjithshëm

Mjellma Dibra, Drejtore e Auditimit

Ajtene Llapashtica, Udhëheqëse e ekipit

Selvete Foniqi, Anëtare e ekipit

Ardita Haxhiaj, Anëtare e ekipit

Shtojca I: Letër konfirmimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria –Vlada-Government

Ministria e Punëve të Brendshme /Ministarstvo Unutrasnji Poslova
Ministry of Internal Affairs

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2022 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit/Pasqyrave Financiare të **Ministrisë së Punëve të Brendshme** për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2022 (në tekstin e mëtejmë "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Xhelal Sveçla
Ministër i Ministrisë së Punëve të Brendshme

Data: 16 Qershor 2023, Prishtinë

Shtojca II: Shpjegim lidhur me llojet e të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA dhe pjesëve të tjera të Raportit të Auditimit

Raporti i auditorit për pasqyrat financiare[7] duhet të përmbajë një opinion për pasqyrat financiare, bazuar në përfundimet e nxjerra nga dëshmitë e marra gjatë auditimit. Kur auditimi kryhet për të vlerësuar gjithashtu përputhjen me legjislacionin dhe rregulloret e tjera, auditorët kanë një përgjegjësi shtesë për të raportuar për pajtueshmërinë me autoritetet[8], duke rezultuar me konkluzion mbi pajtueshmërinë.

Për të arritur në përfundimin se një opinion mbi pasqyrat financiare është i modifikuar ose i pa modifikuar, një auditor duhet të sigurohet që rezultatet e auditimit përfshijnë, apo jo, keq-deklarim(e) material(e) ose të përhapur(a), apo të tillë(a) të mundshëm(me), të supozuar në rast kufizimi të fushëveprimit.

Keq-deklarimi është një ndryshim mes shumës së raportuar, klasifikimit, prezantimit ose zbulimit të një zëri të pasqyrës financiare dhe sasisë, klasifikimit, prezantimit ose zbulimit që kërkohet që zëri të jetë në përputhje me kornizën e raportimit financiar në fuqi. Keq-deklarimet mund të vijnë nga gabimi ose mashtrimi.

(shkëputur nga SNISA 200)

Forma e opinionit

Opinioni i pa-modifikuar

Formulohet kur nuk janë zbuluar keq-deklarime ose mos-pajtueshmëri; kur janë zbuluar keq-deklarime ose mos-pajtueshmëri, qoftë një i vetëm apo një grumbull, por që nuk është i barabartë me ose nuk e tejkalon nivelin e materialitetit për pasqyrat financiare si tërësi; ose kur keq-deklarimi(et) dhe/ose mos-pajtueshmëria e zbuluar brenda një klase të caktuar transaksionesh nuk është e barabartë me ose e tejkalon nivelin e materialitetit më të ulët të vendosur për këtë klasë të transaksioneve. Formulohet gjithashtu nëse nuk ka kufizim të fushëveprimit ose kur kufizimi i fushëveprimit nuk mund të shpie në shmangie të keq-deklarimit(eve) material(e) dhe/ose mos-pajtueshmërisë(ve).

Kufizimi i fushëveprimit ndodh kur një auditor nuk është në gjendje të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të arritur në përfundimin se pasqyrat financiare në tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale.

Auditori duhet të japë **opinion të pa-modifikuar** nëse arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Modifikimi i opinionit në raportin e auditorit

Auditori duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit nëse konstatohet se, bazuar në dëshmitë e marra nga auditimi, pasqyrat financiare në tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale dhe/ose mos-pajtueshmëri, ose nuk është në gjendje të sigurojë prova të mjaftueshme të auditimit për të arritur në përfundimin se pasqyrat financiare në tërësi nuk përmbajnë keq-deklarime materiale dhe/ose mos-pajtueshmëri.

Opinioni i modifikuar mund të jetë:

- I kualifikuar,
- I kundërt, ose
- Mohim opinioni

Opinioni i kualifikuar

Formulohet kur janë zbuluar keq-deklarime dhe/ose mos-pajtueshmëri, qoftë një i vetëm apo një grumbull, që janë të barabartë me ose e tejkalojnë nivelin e materialitetit për pasqyrat financiare si tërësi; ose kur keq-deklarimi dhe/ose mos-pajtueshmëria e zbuluar brenda një klase të caktuar transaksionesh është i barabartë me ose tejkalon nivelin e materialitetit më të ulët të vendosur për këtë klasë të transaksioneve. Formulohet gjithashtu nëse ka kufizim të fushëveprimit, i cili mund të mos shpie në shmangie të keq-deklarimit(eve) material(e).

Opinion i kundërt

Formulohet kur janë zbuluar keq-deklarime dhe/ose mos-pajtueshmëri, qoftë një i vetëm apo një grumbull, që tejkalon në mënyrë të përhapur nivelin e materialitetit për pasqyrat financiare si tërësi; ose kur keq-deklarimet dhe/ose mos-pajtueshmëritë e zbuluara brenda një klase të caktuar transaksionesh e tejkalojnë në mënyrë të përhapur nivelin e materialitetit më të ulët të vendosur për këtë klasë të transaksioneve.

"E përhapur" është term që përdoret, në kontekstin e keq-deklarimeve dhe/ose mos-pajtueshmërive, për të përshkruar efektet e keq-deklarimeve dhe/ose mos-pajtueshmërisë në pasqyrat financiare; ose efektet e mundshme në pasqyrat financiare të keq-deklarimeve dhe/ose mos-pajtueshmërisë, nëse ka të tilla, që nuk zbulohen për shkak të pamundësisë për të marrë dëshmi të mjaftueshme e të duhura të auditimit. Efektet e përhapura në pasqyrat financiare janë ato që, sipas gjykimit të auditorit:

a) Nuk kufizohen vetëm në elemente, llogari ose zëra të veçantë të pasqyrave financave;

b) Por nëse kufizohen si të tilla, përfaqësojnë ose mund të përfaqësojnë një pjesë të konsiderueshme të pasqyrave financiare; ose

c) Për sa i përket shpalosjeve, janë thelbësore që përdoruesit të kuptojnë pasqyrat financiare.

Mohim i opinionit

Formulohet kur kufizimi i fushëveprimit, d.m.th. kur pamundësia për të siguruar prova të mjaftueshme të përshtatshme të auditimit, është i natyrës materiale dhe pervazive.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

Nëse auditori e konsideron të nevojshme të tërheqë vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka dëshmi të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keq-deklarime materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë paragrafin e Theksimit të çështjes në raportin e tij. Paragrafi për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohet vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

Paragrafi i theksimit të çështjes duhet:

- të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- të ketë titullin 'theksim i çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- të tregojë se opinioni i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

Nëse auditori e konsideron të nevojshme të komunikojë një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që të kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje të tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të çështjes.

Shënimet fundore

[1] Pajtueshmëria me autoritetet – pajtueshmëria me të gjitha ligjet, rregullat, rregulloret, standardet dhe praktikat e mira relevante në sektorin publik

[2] Raportet tjera janë kërkesë e nenit 8 të së Rregullores 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar

[3] Kolektivisht të referuara si pajtueshmëri me autoritetet

[4] Çështja A dhe Rekomandimi A - nënkupton çështjet dhe rekomandimet e reja
Çështja B dhe Rekomandimi B - nënkupton çështjet dhe rekomandimet e përsëritura
Çështja C dhe Rekomandimi C- nënkupton çështjet dhe rekomandimet pjesërisht të përsëritura.

[5] Mostrat e mbivlerësuara janë për mostrat me vlerë 1,049,883€ (MPB) e paraqitur si detyrim kontigjent vlera komplet e kontratës, përderisa nuk ka të bëj fare me detyrim. Kontesti kishte të bënte me pasuri kontigjente dhe atë vetëm vlera e sigurimit të ekzekutimit 262,482€ (e cila nuk ishte shpalos te pasuritë kontigjente); Mostra vlerë 203,066€ (PK) mbivlerësim pasi ishte pasuri kontigjente (e cila nuk ishte shpalos te pasuritë kontigjente); Mostra me vlerë 500,000€ mbivlerësim për 494,068€ (PK); Mostra me vlerë 379,678€ (MPB) dhe 47,167€ (PK) mbivlerësim meqenëse ishin lëndë të përfunduara me vendim të Gjykatës së Apelit në favor të ministrisë. Përderisa regjistri ishte nënvlerësuar për mostrën vlerë 574,000€ (PK) e cila nuk ishte shpalosur fare si detyrim kontingjent.

[6] Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi i përshtatur më pas nga Ministria e Financave

[7] Pasqyrat financiare në sektorin publik përfshijnë po ashtu edhe pasqyrën(at) e ekzekutimit të buxhetit

[8] Pajtueshmëria me autoritetet: pajtueshmëria me ligjet, rregulloret, standardet, apo praktikat e mira.